

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Bakalářská práce

**INTERAKTIVNÍ AUTORSKÁ KNIHA PRO DĚTI
A TÉMATICKÉ PŘEDMĚTY**

Tereza Šajnerová

Plzeň 2014

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra výtvarného umění
Studijní program Výtvarná umění
Studijní obor Ilustrace a grafika
Specializace Mediální a didaktická ilustrace

Bakalářská práce

**INTERAKTIVNÍ AUTORSKÁ KNIHA PRO DĚTI
A TÉMATICKÉ PŘEDMĚTY**

Tereza Šajnerová

Vedoucí práce: Doc. akad. mal. Mikoláš Axmann
Katedra výtvarného umění
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Západočeská univerzita v Plzni

Plzeň 2014

zadání BP

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň duben 2014

.....

OBSAH

1 MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE.....	6
2 TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY.....	8
3 CÍL PRÁCE.....	9
4 PROCES PŘÍPRAVY.....	10
4.1 Získávání přehledu o publikacích.....	10
4.2 Vymýšlení příběhu a návrhy řešení.....	10
4.3 Maketa knihy a divadla.....	11
5 PROCES TVORBY.....	13
5.1 Ilustrace.....	13
5.2 Divadlo.....	13
5.2.1 Loutky.....	13
5.2.2 Krabice s loutkami.....	14
6 TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA.....	15
7 POPIS DÍLA.....	16
8 PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR.....	17
9 SILNÉ STRÁNKY.....	18
10 SLABÉ STRÁNKY.....	19
11 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	20
A) Knižní a periodická literatura.....	20
12 RESUMÉ	21
13 SEZNAM PŘÍLOH	22

1 MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE

Můj zájem o kresbu a obecně výtvarné umění začal již od batolecích let, kdy jsem mamince v nepozorované chvíli doplnila kresby do anatomického atlasu, kterým mě chtěla zabavit v průběhu svého studia ke zkoušce. Když vynechám tyto rodinné příběhy, kroužky pro děti a kreslení do sešitů ve škole, začal můj zájem o kresbu na až na gymnáziu. Výtvarná umění mě vždy bavila. Ale do té doby jsem o nich uvažovala pouze jako o koníčku. Proto jsem se na gymnáziu připravovala na studium vysoké školy s přírodovědným zaměřením. Až mi přes spolužačku byl doporučen zájmový kroužek v ZUŠ Štefánikova v Praze, který vedl Akad. mal. Karel Matějček. Byl určen pro studenty středních škol, jako příprava k přijímacím uměleckým zkouškám. V tomto kursu jsem začala vnímat umění zcela jinak. Postupem času jsem v půdních prostorách školy trávila každé odpoledne. Snažila jsem se zlepšit své perspektivní vnímání prostoru, exaktní a figurální kresbu. Také jsem objevovala možnosti různých kresebných a grafických technik. Postupem času se má tvorba začala stáčet právě k ilustraci.

Po maturitě jsem byla přijata na Západočeskou univerzitu v Plzni, Ústav umění a designu do dvou ateliérů. Byly to ateliéry Knižní vazby a Mediální a didaktické ilustrace. Tehdy jsem se rozhodla pro ateliér Knižní vazby, pod vedením Mgr. MgA. Renáty Ochmannové. Bohužel se mi toto rozhodnutí stalo osudné. A po roce studia jsem musela studium ukončit. Předem mnou byl rok, kdy mě opět čekaly přijímací zkoušky na vysokou školu. Byla jsem rozhodnuta, že dokončím své původní přesvědčení z gymnázia a vystuduji Lékařskou fakultu. Začala jsem se připravovat, ale zájem o kresbu zase brzy zesílil a já jsem nakonec po celý rok navštěvovala kurzy figurální kresby na VŠUP v Praze, kde jsem zlepšila figurální kresbu a myslím, že mi to pomohlo v kresbě obecně. Také jsem se tento rok soustředila na autorské knihy, které pro mě z dnešního pohledu nemají valnou hodnotu, ale tehdy mi, myslím, velmi pomohly ve vývoji kresby. V tomto školním roce jsem absolvovala druhé kolo přijímacího řízení na Akademii výtvarných umění v Praze. A to v ateliéru Kresby u Prof. Jitky Svobodové. Následně jsem absolvovala opět přijímací zkoušky na Západočeskou univerzitu v Plzni, Ústav umění a designu. Tentokrát pouze do specializovaného ateliéru Mediální a didaktické ilustrace.

První klauzurní práci na téma Podzim, zima jsem dělala pod vedením akad. mal. Vladivoje Kotyzy. Výsledkem byl kresebný cyklus dvaceti kreseb barevnými tušemi z prostředí mého domova¹, tedy pražského sídliště.

Ve druhém semestru studia jsem pod vedením Doc. akad. mal. Mikoláše Axmanna vytvořila papírové loutkové divadlo², včetně scénáře, plakátu a představení. Tento semestr velmi ovlivnil mou následnou práci. Divadlo jsem se rozhodla určit dětem, které mají v noci strach ze tmy. Příběh byl o chlapci, který má pod postelí kufř, z něhož se v noci ozývají divné zvuky. Chlapec, Honzík, se těchto zvuků bál a nemohl usnout, až jednoho dne se mu předměty z kufří, tedy Bačkůrka, Ponožák, Vetvička a Medvídek, představily a on s nimi prožil dobrodružství. Od té doby se v noci nebál, spíše se těšil, až opět nastane večer. Tento příběh jsem následně zpracovala jako dvoustránkový komiks, který byl otištěn ve druhém čísle dětského časopisu Klobouk na pařezu. Zkušenosti z výroby tohoto divadla jsem využila ve své bakalářské práci.

Zadáním třetího semestru, opět pod vedením Doc. akad. mal. Mikoláše Axmanna byla fotografická a kresebná série na téma Výlet. Já jsem zpracovala téma výletu do Valtic pod názvem Výlet za

1 viz Příloha 1

2 viz Příloha 2

vínem³, kde jsem opět používala linku a šrafuru černou tuší, ale barevnost jsem doplnila rozmytými akrylátovými barvami. Zde jsem navázala na první semestr studia.

Ve čtvrtém semestru, pod vedením Doc. akad. mal. Josefa Mištery jsem se vrátila k práci určené dětem a od té doby jsem u ní již zůstala. Zpracovala jsem autorskou knihu pod názvem Pomoz najít Aničce cestu domů, aneb čtyři cesty panenky za snem⁴. V této knize jsem opět použila kresbu tuší a to v lince a šrafuře. Kresby byly kolorovány akvarelem. Barevnost použitých akvarelů jsem omezila pouze na dvě barvy. Oranžovou a tyrkysovou. Vyprávění o panence je zpestřeno čtyřmi možnými příběhy. Dítě si na dvou místech v knize vybírá, kterým směrem se panenka vydá. V těchto místech je strana horizontálně rozpůlena. Příběh se poté vždy spojí.

V pátém semestru, opět pod vedením Doc. akad. mal. Josefa Mištery, jsem se pustila do velmi širokého problému, tedy řešení časopisu pro předškolní děti⁵. Výsledkem byly 3 čísla časopisu, kterým dítě provázely figurky Vlňáčků, Bdílka a Snílka a také jejich majitelka, holčička Anička. Při zpracování časopisů jsem se snažila, aby předškoláka učily manuální zručnosti, soustředěnosti, logickému přemýšlení, ale aby ho zároveň bavily. Jak ilustracemi, tak obsahem. V každém díle časopisu jsem se zároveň snažila zaměřit na období toho měsíce, pro který je výtisk určen. Využila jsem opět černou linku a barevné akvarely.

A u vymýšlení vlastních příběhů pro děti jsem zůstala také při tvorbě mé bakalářské práce.

3 Viz Příloha 3

4 viz Příloha 4

5 Viz Příloha 5

2 TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY

Jak již vyplynulo z mého předchozího díla, směřuje má práce k dětským čtenářům. Snažím se o zajímavý a nějakým způsobem ozvláštněný zážitek. Proto jsem zažádala o téma individuální. V době zadání tématu jsem měla jistou představu o výstupu, která se ale během roku zcela změnila.

Myslím, že dětský čtenář je nejdělnějším cílem práce ilustrátora. Dítě se dokáže do knihy vžít a prožívat příběh, jakoby v něm bylo přítomno. Pro dospělého čtenáře jsou ilustrace pouze příjemným zpestřením příběhu, zatímco pro dítě téměř nutností.

V dnešní době, kdy jsou děti obklopeny animovanými filmy, počítačovými hrami a internetovými stránkami přestává, podle mého názoru, stačit ilustrovaná pohádka. V tuto chvíli dá dítě přednost obrázkům, které se pohybují na monitoru. A jen opravdu velmi pečliví rodiče vedou dítě k rozvíjení fantazie pomocí čteného příběhu. Kniha tedy musí mít v sobě něco víc, aby byla schopna přitáhnout a udržet pozornost dítěte, aby ji dítě samo vyžadovalo na úkor sledování televizních kanálů s animovanými příběhy. Na knize je krásné a silné právě to, že fyzicky existuje. Proto jsem se v tématu mé bakalářské práce rozhodla dát důraz právě na tu hmotu, kterou kniha nabízí.

3 CÍL PRÁCE

Cílem mé práce bylo zaujmout dětského čtenáře. Jak jsem již zmínila ve druhé kapitole. Zcela původně jsem chtěla dítě také vzdělat a ponaučit, ale od tohoto jsem následně upustila. Na jeden příběh a jednu knihu jsem chtěla příliš. Nakonec jsem se rozhodla, že mi bude stačit, když kniha dítě pobaví, probudí v něm nějaké city, bude mít radost z konce a z toho, že je samo zapojeno do příběhu.

Cílem se tedy stalo vymyslet zajímavý příběh se šťastným koncem. Tento příběh ilustrovat tak, aby byly kresby pro dítě pochopitelné a pokud možno, poutavé. Co se týče doplňkových předmětů, měly by tato kritéria splňovat také.

4. PROCES PŘÍPRAVY

4.1 Získávání přehledu o publikacích

Na začátku akademického roku jsem zjišťovala možnosti v tomto oboru, co se týče české literární tvorby pro děti. Prohlédla jsem mnoho knih. Zkoumala jsem jejich příběhy a zpracování.

Uvedu některé příklady. Petr Sís, *Tři zlaté klíče*⁶, kde dítě prochází s hlavním aktérem starou Prahu a luští záhadu. Dále od Petra Nikla, který se také věnuje zajímavým knihám pro děti například *Lingvistické pohádky*⁷, *Přeshádky*⁸, *Niklův Blázníček*⁹. Všechny tyto knihy se shodují v umírněné barevnosti, na kterou jsem navázala ve své bakalářské práci.

Z dalších knih například Pavel Čech, *Dědečkové*¹⁰, kde jsou příběhy také líčeny umírněnou barevností a téměř bez textu. Tedy, převládá ilustrace.

Důležitou součástí nabídky dětských knih je také nakladatelství Baobab. Z jejich nabídky uvedu například Eva Maceková, *12 hodin s Oskarem*¹¹. Ve které je pouze ilustracemi dítě připravováno na školní docházku a je také na rodiči, jak bude knihu interpretovat. Tato kniha mě zaujala svou jednoduchostí a přitom rozsahem nabízených možností.

V knihkupectvích se objevují knihy, které bych ani neoceňovala z hlediska uměleckého provedení, nýbrž nápadu, jak dítě příběhem provést. Např. *Otevři a hraj si na FARMĚ*¹², autor není uveden. Tato kniha je hračkou a zároveň naučnou knihou pro děti. Funguje na principu pop-up. Obsahuje také vylamovací lepenkové kartičky figurek.

4.2 Vymýšlení příběhu a návrhy řešení

Po prostudování nabídky trhu jsem se pustila do příprav práce. Nejprve jsem vymýšlela příběh. Před příběhem, který má výsledná kniha, jsem vymýšlela ještě dva jiné a myslím, že spadají do této kapitoly. Patřily do průběhu vzniku bakalářské práce.

Nejprve jsem chtěla navázat na již zmíněnou knihu Evy Macekové, *12 hodin s Oskarem*, ovšem příběhovou formou. Vymyslela jsem tedy příběh o Yettim, který vypráví příběhy, které ale, čím déle si je předává ústní yettiovská slovesnost, tím více se liší. Což malého yettiho rozčiluje. Proto se ptá maminky, jak příběhy zachovat takové, jaké je vymyslel. Maminka se na něj rozčílí a vynadá mu s tím, že takové věci umí jen lidé a ti jsou nebezpeční. Jednoho dne Yettimu ale ujedou saně a vřítí se na nich až do údolí. Tak potká dva chlapce a už je o přípravy do školy postaráno.

Chtěla jsem knihu situovat tak, aby se daly kousky ilustrací vyndávat, tedy by byly natištěné na lepence a ta nařezána, podle potřeby. Například hřeben z poličky. Tím by dítě česalo yettimu vlásy. Popřípadě kartáčkem čistilo zuby. Takto se mělo dítě naučit, jaké oblečení patří k jaké příležitosti a pro jakou denní dobu, osobní hygienu atd.

6 SÍS, Petr. *Tři zlaté klíče*. Praha: Albatros, 1995. ISBN 80-00-00336-8

7 NIKL, Petr. *Lingvistické pohádky*. Praha: Meander, 2006. ISBN 80-86283-49-6

8 NIKL, Petr. *Přeshádky*. Praha: Meander, 2010. ISBN 978-80-86283-86-9

9 NIKL, Petr. *Niklův Blázníček*. Praha: Meander, 2009. ISBN 978-80-86283-74-6

10 ČECH, Pavel. *Dědečkové*. Praha: Albatros, 2011. ISBN 978-80-00-02739-5

11 MACEKOVÁ, Eva. *12 hodin s Oskarem*. Praha: Baobab, 2012. ISBN 978-80-87060-58-2

12 *Otevři a hraj si na FARMĚ*. European Media House, 2009. ISBN 978-80-86986-43-2

V tomto příběhu jsem rozpracovávala ilustrace.¹³ Ovšem při hledání vhodné techniky jsem sklouzla kamsi do temných tušových ploch, které se k příběhu sice hodily, ale pro dítě by ilustrace nebyly přehledné ani dostatečně pozitivní. Po delší úvaze jsem tedy toto téma nechala být. Dospěla jsem k závěru, že žádná z pozitivně laděných technik, které jsem schopná zpracovat, se k příběhu nehodí a technika, která mi vyplynula ze zkoušek není možná. Toto bych také ráda obhájila citací: „Příliš daleko posunutá deformace způsobující, že dítě nedovede rozeznat robaržené postavy a věci, abebo – rozezná-li je – považuje ilustrace za neestetické nebo pohoršlivé tím, jak odporují dětskému chápání a potřebě realismu.“¹⁴

Následně jsem se pustila do nového příběhu¹⁴. Ten byl velmi barevný. Netvalo to tak dlouho a zanechala jsem ho také. Chtěla jsem přeci jen jiný výstup. Byl to příběh o myškách, které žijí v červeném hrnci. Kniha měla být propojením obrázkového čtení a odklápěcích částí ilustrací. Zde nebyl ani tak velký problém v ilustracích, jakožto v tom, že jsem nebyla schopna vymyslet žádný příběh, který by mi připadal dostatečně dobrý.

Začala jsem tedy práci ještě jednou, naposledy. Bylo pro mě důležité, aby se dítě příběhu mohlo nějak dotknout, pracovat s ním anebo v něm být obsaženo. Poslední příběh, který jsem vymyslela, byl příběhem loutek, které hledají svého nového majitele. Kniha končí tím, že loutky fyzicky v knize existují. Dítě si s nimi bude moci hrát jako s hračkou. A zároveň se tak stane aktérem knihy, protože z přítomnosti loutek vyplyne, že si vybraly právě to ono dítě, které drží knihu v ruce.

Začala jsem tedy rozpracovávat vzhled loutek barevně, akvarelem¹⁵. Po ujasnění vzhledu postaviček jsem se pustila do hledání vzhledu ilustrací. Přišlo mi vhodné, nakreslit ilustrace monotónně. Protože se jednalo o vyprávění z dávné minulosti. Ve chvíli, kdy měl příběh překročit k hledání dítěte, chtěla jsem použít barvu. Ilustrace jsem nadále chtěla scanovat a tisknout digitálně. Celá kniha měla být pop-upová¹⁶. Tedy ilustrace měly vystupovat z knihy a vyprávět dítěti příběh v prostoru. Po konzultaci s panem docentem jsem se ale rozhodla knihu trochu zjednodušit. Musela jsem uznat jeho argument, že divadlo i pop-up v jedné knize by působily jako „dort na dortu“. Pro mě bylo důležitější zachovat divadlo. Proto jsem pop-upové provedení vynechala a skicovala jsem ilustrace v hnědé pastelce¹⁷. V této technice jsem se rozhodla zůstat, opustila jsem tedy akvarel. Hnědou/ kakaovou barvu jsem se rozhodla využít, protože některé scény v knize jsou temné a nechtěla jsem, aby na dítě působily příliš depresivně. Skicami jsem také přišla na to, že kresbám bude slušet náznak barevnosti ve světlých místech.

4.3 Maketa knihy a divadla

Další věcí, kterou bylo třeba promyslet bylo, jak vytvořit krabici s loutkami, ze které se při hře stává jeviště s kulisami a portálem. Vytvořila jsem tedy maketu knihy v polovičním měřítku¹⁸, kde jsem si také otestovala materiál, možnosti zdobení krabice a připevnění knižního bloku ke hřbetu krabice. V této maketě jsem také řešila možné podepření knižního bloku chlopněmi. Ve chvíli, kdy bude divadlo hráno, by jimi mohl být knižní blok zarovnan na úroveň

13 viz Příloha 6

I HOLEŠOVSKÝ, František. Ilustrace pro děti. Praha: Albatros, 1977. ISBN 13-730-77

14 viz Příloha 7

15 viz Příloha 8

16 viz Příloha 9

17 viz Příloha 10

18 viz Příloha 11

krabice. Nakonec se tyto chlopně ukázaly jako nepraktické. Proto jsem je v definitivní verzi vynechala.

K této podkapitole bych dodala, že jsem zkoušela také vytvořit také maketu loutky¹⁹. Tato loutka měla pohyblivý kloub v koleni, ale ne v lokti a byla upevněna na pěti provázcích k dřevěnému kříži ze špejlí. V definitivní podobě loutek jsem udělala pohyblivý kloub naopak v lokti a upevnila jsem je pouze na tři provázky. Také kříž jsem vyrobila menší. O tom píše více v následující kapitole.

K řešení knihy patřily také návrhy předsádek²⁰.

19 viz Příloha 12

20 viz Příloha 13

5 PROCES TVORBY

5.1 Ilustrace

„Kreslení nám umožňuje interpretovat svět v obrazech a zároveň si představovat a vytvářet světy vlastní.“^{II}

Po ujasnění všech návrhů a skic jsem se pustila do realizace definitivní²¹. Jak jsem již zmínila v předchozí kapitole, došla jsem k závěru, že kresba „kakaovou“ pastelkou s nádechem jiných barev bude nejlepším řešením. Navázala jsem tedy trochu na barevnost již zmíněných knih od Pavla Čecha, Petra Nikla a Petra Síse. Víím, že děti mají rády velmi barevné ilustrace. Ale pro toto řešení jsem se rozhodla z více důvodů. Chtěla jsem, aby dítě vnímalo vyprávění jako něco v minulosti. Aby sice prožívalo příběh s loutkami, ale aby mu barevnost neustále připomínala, že to, co kniha popisuje, se už stalo. Přítomnost totiž nastává až otočením poslední strany a otevřením divadla.

V knize je celkem devatenáct dvoustránkových ilustrací. Zabírají většinu plochy knihy. To proto, že je kniha určena předškolním dětem. Popřípadě dětem v první až druhé třídě ZŠ. Ilustrace jsem se snažila dělat poutavě, tedy ne jednu, jako druhou. Měnit pohled na aktéry, světlo, vzdálenost od čtenáře, tedy v prostoru. Snažila jsem se ale také o čitelnost a pochopitelnost pro malé dítě. Ilustrace sice pohled na svět stylizují, ale nijak výrazně.

Formát ilustrací vyplynul z požadovaného formátu divadla. Chtěla jsem totiž, aby byl knižní blok zarovnaný s krabicí. Ilustrace jsem kreslila ve stejném formátu, v jakém se vyskytují přímo v knize. Nechtěla jsem je tiskem zvětšovat, aby nebyly nekvalitní.

5.2 Divadlo

Jak jsem již zmínila, plní v knize divadlo roli hračky, jejíž důležitost zmiňuje i pan Holešovský ve své knize Ilustrace pro děti^{III}, ale zároveň také ještě nezmíněného doslovu celého příběhu. Knižní blok od divadla dělí desky, ve kterých je zasunut scénář pro rodiče dítěte. V tomto scénáři se loutky dítěti představí a projeví svou radost, že toto dítě, které knihu vlastní, je jejich novým majitelem.

5.2.1 Loutky

Loutky jsou schovány v krabici, která následuje za knižním blokem.

Technickou výrobu loutek popíší v kapitole Technická specifika. Loutek je v krabici celkem sedm. Tedy Mařenka, Jeníček, Ježibaba, král, princ, princezna a drak²². Snažila jsem se je vyrobit tak, aby byly co nejvíce podobné ilustracím. Jsou velké asi 12-15 cm. Loutky jsem vyrobila tak, aby měly pohyblivý kloub v lokti, ramenou a kyčlích. V kolenou jsem kloub nedělala. I z toho důvodu, že jsem si na maketě loutky uvědomila, že malé dítě pravděpodobně nevyužije možnost ovládní nohou, aby napodobovalo chůzi. Navíc pět provázků, na kterých byla loutka uchycena ke kříži, bylo velmi snadné zamotat. Proto s přihlédnutím na cílový objekt, rozhodla jsem se ovládní loutek zjednodušit. U loutek jsem také dbala na využití nepříliš křiklavé barevnosti, ale přesto na nich

II WIGAN, Mark. Vizuální myšlení: Umění ilustrace. Brno: Computer Press, a.s., 2010. ISBN 978-80-251-2970-8

21 viz Příloha 14

III HOLEŠOVSKÝ, František. Ilustrace pro děti. Praha: Albatros, 1977. ISBN 13-730-77, strana 34

22 viz Příloha 15

najdeme barev mnohem více, než-li je tomu u ilustrací.

Popisované ovládání neplatí v případě draka, který je pouze na jednom provázku. Nebylo nutné jich dělat více.

5.2.2 Krabice s loutkami²³

U této krabice mi bylo již od začátku jasné, že chci, aby vypadala tajemně a staře. Bylo tedy důležité vymyslet technologický postup, který by se dal využít při výrobě jejích součástí. Ten popíši také v kapitole Technologická specifika. Krabice se skládá z jedenácti částí. Bylo nutné využít tolik materiálu, aby byla pevná a zároveň, aby nikde nebyla vidět lepenka, ze které je krabice vyrobena.

Horní část krabice, tedy víko, funguje také jako jeviště. V přední části (vůči divákovi) jsou dva menší otvory, do kterých se zasouvá portál. Portál je vyroben z dalších tří částí. V zadní části pódia je místo, kam se zasouvají kulisy. Kulisy se nachází ve speciální kapse pod krabicí. Tvoří je deska s kapsou a jednotlivé kulisy, které se dají do kapsy uchytit. Prostor za kulisami slouží jako zákulisí.

²³ viz Příloha 15

6 TECHNICKÁ SPECIFIKA

Na tomto místě bych ráda popsala materiály, ze kterých je kniha tvořena.

Začnu deskami. Desky jsou pevné, z potahované lepenky, 1,5mm tloušťky. Jsou potahované knihařským plátnem, na kterém je nažehlena digitálně potištěná nažehlovací fólie.

Desky jsou z vnitřní strany vylepeny předsádkovým papírem, který je mou kresbou, rozmnoženou v počítači a také je tištěn digitálně.

Knihy je tištěna na stošedesáti gramovém lesklém papíře. Také digitálně. Kresby byly nascanovány, upravovány ve Photoshopu a následně jsem celou knihu vysázela v programu InDesign. Barvu písma jsem zvolila hnědou, aby korespondovala s kresbami. Jednotlivé strany jsou slepeny do pruhu a následně poskládány jako leporelo ze čtyřiceti stran obsahujících celkem devatenáct dvoustránkových ilustrací. Ve hřbetě jsem blok spojila plátnem a upevnila na hřbet krabice s loutkami.

Za poslední stanou knihy narazíme na obálku se scénářem. Barvu papíru jsem volila tak, aby také co nejlépe korespondovala s barevností knihy a divadla.

Dále už je krabice s loutkami. Je vyrobena z potahované lepenky. Na jednotlivé díly jsem dekor nanášela šelakovou politurou bezbarvou. Po zaschnutí jsem ještě jehlou dorývala detaily. Povrch víka je například narušován pouze touto jehlou. Po zaschnutí šelaku jsem povrch barvila olejovou barvou, kterou jsem následně vytírala látkou a rukou. Z vnitřní strany krabice jsem použila k potažení povrchu křídový papír. To z toho důvodu, aby se do něj šelak nevsakoval. Povrch papíru jsem ošetřovala stejně, jako potahovanou lepenku. Akorát bylo potřeba jeho povrch trochu narušit hrubou stranou kuchyňské houbičky, protože křídový papír odmítal olejovou barvu přijmout.

Loutky jsou vyrobeny z napodobeniny moduritu, modelitu. To jen z důvodu, že jsem nemohla originální modurit sehnat. S tímto modelitem se pracovalo o něco lépe, než s moduritem. Je měkkší, lépe se tvaruje. Ale má nevýhodu, že není tak barevně stálý jako modurit. Přestože jsem to původně neměla v úmyslu, musela jsem loutky natřít pleťovou barvou, protože po upečení byla každá část jinak barevná. Každá z loutek je vyrobena z osmi modelitových součástí, které jsou vzájemně propojeny párátky. U makety jsem obličej kreslila pastelkou. Na tomto modelitu pastelka držela velice špatně. Musela jsem tedy použít akvarel. Vlasy, vousy a obočí loutek jsem vyráběla z barevných bavlnek a lepila vteřinovým lepidlem. Konečně oblečení je vyrobeno z kvalitního kuchyňského ubrousku, tedy papíroviny, která povrchem napodobuje látku. Tento ubrousek jsem barvila pastelkami a lepila disperzním lepidlem. Kříže loutek jsou vyrobeny ze špejlí a jsou uchyceny provázky.

Drak je vyroben z malého lampionky, který jsem barvila opět pastelkami, dále z krepového papíru a normálního papíru. Draka bylo nutné udělat na principu harmoniky, protože by jinak nebylo možné vtěsnat ho do krabice k ostatním loutkám. Křídla se drakovi přidělávají až po jeho vyndání z krabice a to tak, že se kolmo zasouvají na červené papírové výstupky na drakově těle.

Portál a pozadí s kapsou jsou vyrobeny ze stejných materiálů jako zbytek krabice. Kulisy samotné také, ovšem využila jsem digitálního kopírování k jejich rozmnožení. Pod krabicí s loutkami je kapsa, kam se zasouvá deska s kulisami.

Rozměry knihy jsou circa 18,5x29x7cm.

7 POPIS DÍLA

Kniha je celá laděná do okrových a hnědých barev²⁴. Desky jsou potažené digitálně potištěným plátnem. Plátno má barvu písku a hnědě je na přední straně desek napsán název knihy: Dívej, dítě, divadlo. Místo čárek jsou použity malé stylizované květy, jejichž motiv se opakuje na předsádce, v ilustraci a také na dekoru divadla. Pod názvem knihy je okrovými barvami napsáno jméno autorky. Místo mezery je opět využit motiv květu.

Vnitřní strana desek je potažena předsádkovým, digitálně potištěným papírem. Na kterém se, jak jsem již zmínila, opakuje motiv květu a terče v pruzích. Přední strana není pevně připevněna k bloku.

Na pravé straně vnitřní části desek vidíme titulní stranu knižního bloku, která opakuje typografický motiv obálky. Po otočení strany začíná příběh. Ten má 38 stran. Ilustrace jsou vždy dvoustránkové a ve spodní části je umístěn text. Ilustrace i text jsou také provedeny v odstínech hnědé. Kniha vypráví příběh loutek, které zůstaly zapomenuty s ostatními hračkami na půdě. Loutky se po mnoha letech rozhodnou, že se vydají hledat nového majitele, který by si s nimi hrál. Kniha končí záhadně. Víme, že loutky našly dítě, ale nevíme ani jak vypadá a ani jak se jmenuje. Po skončení příběhu je v knižním bloku tiráž. Naproti tiráži je pruh textu, kde stojí: „A komu to nestačilo, ať otočí list.“ Tím se dostáváme k hnědé složce, ve které je uložen scénář divadla. Tento scénář je určen rodičům dítěte, které knihu vlastní a jedná se o doslov celé knihy, kdy se loutky dítěti představí. Po otočení složky, vidíme její opačnou stranu a naproti ní již jeviště divadla se třemi otvory. Po otevření víka, nalézáme sedm loutek.

Loutky mají pleťovou barvu. Obličej a boty jsou nakresleny akvarelovými barvami. Oblečeny jsou v různě barevných oblečcích, které korespondují s knihou. Všechny loutky jsou zavěšeny na třech provázcích připevněných na kříž a mají pohyblivé nohy v kyčlích a ruce v ramenou a v loktech. Drak je vyroben z látky a krepového papíru a je upevněn pouze na jednom provázku. Pod loutkami nalézáme tři části, ze kterých se skládá portál. Portál je, stejně jako krabice, povrchově upraven šelakem, vrypy a hnědou olejovou barvou. Pod krabicí s loutkami je ještě jedna kapsa, ve které je umístěna deska držící kulisy. Je povrchově upravena olejovou barvou a drží za pruhem papíru kulisy. Za touto kapsou se nachází již zadní strana desek.

24 viz Příloha 17

8 PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR

Na pultech knihkupectví najdeme velmi málo interaktivních knih pro děti, popřípadě knih s hračkou, co se týče knih české výroby. Víím, že výroba takových knih je velmi nákladná. Nejširší nabídka takto zaměřených knih souvisí s americkými kreslenými seriály a je tak vhodným dárkem pro malého diváka televizní obrazovky.

Já jsem se snažila vytvořit knihu, která by mohla existovat sama o sobě a zaujala jak rodiče, tak dítě. Samozřejmě, že všechny děti by knihu jistě neocenily, protože kniha má staře a tajemně vyhlížející charakter, zvláště kvůli provedení divadla. Pokud mohu ale soudit sama za sebe, největším dobrodružstvím bylo vždy otevírání tajemně vyhlížejících krabic na půdě chalupy. Děti (snad ještě i dnes) mají rády tajemství.

Doufám, že příběh bude pro dítě napínavý a závěr překvapivý. Snad pobaví i rodiče při napodobování hlasů loutek a dítě samo nějaké to představení svým rodičům oplatí.

Hračka by měla dítě učit také rozvíjet senzomotorické funkce. Protože zacházení s loutkami nebude zcela jednoduché, ale ani příliš těžké. Kromě toho také fantazii, paměť, řeč, vyjadřování a sebejistotu.

Myslím, že spojit knihu s hračkou, ale hračkou zapojenou do děje knihy, je dobrým nápadem. Zaprvé protože děti bude kniha více zajímat a zadruhé rodič snad raději koupí takovou knihu, než samotnou plyšovou hračku.

Rozhodně bych byla ráda, kdyby se takových knih české výroby objevilo více.

9 SILNÉ STRÁNKY

Silnou stránkou celého díla je, podle mého názoru, hlavně toto propojení divadla a děje knihy. Ať už jako doslovu nebo jako hračky pro dítě. Myslím, že se tím kniha pro dítě i pro rodiče stává atraktivnější.

Další věcí se kterou jsem spokojená jsou ilustrace. Strávila jsem nad nimi velmi mnoho času a myslím si, že barevností a celkovým provedením se hodí k danému tématu.

Provedení loutek mě nakonec také těší, přestože jsem musela překonat mnoho materiálových překážek.

10 SLABÉ STRÁNKY

Mezi slabými stránkami mé práce bych uvedla právě to, že jsem nemohla knihu přečíst a zahrát žádnému dítěti. Proto vůbec nevím, zda bude pochopena a zda je pro tuto věkovou kategorii vhodná.

Další věcí je, že celá kniha je velmi křehká, hlavně kvůli divadlu. Nevydrží tedy špatné zacházení. Kdyby kniha šla opravdu do výroby, musely by být použity jiné materiály, které by, podle mého, knihu degradovaly, protože, jak známo, nejbezpečnější materiál pro děti je plast a guma. Myslím tedy, že v tomto provedení by kniha dlouho nevydržela.

Mrzí mě, že ten již zmíněný materiál, modelit, změnil tolik odlišně barvu při pečení. Při bližším zkoumání bude tento nedostatek na loutkách vidět. Loutky také občas nemohou zcela ohnout loket nebo si sednout. Toto omezení má na svědomí často oblečení, ale někdy se stalo, že o sebe části drhnou, ale nejdou již zbrousit, protože by materiál byl příliš tenký.

Slabou stránkou může být také odlišnost materiálů, ale já to nevnímám špatně. Přijde mi, že by to možná mohlo dítě naopak zaujmout. Bohužel se mi příliš nepovedlo zpracování knižního bloku.

Mou poslední slabou stránkou byla vždy typografie. Ale doufám, že v této knize je v pořádku.

11 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

A) Knižní a periodická literatura

1. SÍS, Petr. Tři zlaté klíče. Praha: Albatros, 1995. ISBN 80-00-00336-8
2. NIKL, Petr. Lingvistické pohádky. Praha: Meander, 2006. ISBN 80-86283-49-6
3. NIKL, Petr. Přeshádky. Praha: Meander, 2010. ISBN 978-80-86283-86-9
4. NIKL, Petr. Niklův Blázníček. Praha: Meander, 2009. ISBN 978-80-86283-74-6
5. ČECH, Pavel. Dědečkové. Praha: Albatros, 2011. ISBN 978-80-00-02739-5
6. MACEKOVÁ, Eva. 12 hodin s Oskarem. Praha: Baobab, 2012. ISBN 978-80-87060-58-2
7. Otevři a hraj si na FARMĚ. European Media House, 2009. ISBN 978-80-86986-43-2
8. HOLEŠOVSKÝ, František. Ilustrace pro děti. Praha: Albatros, 1977. 22-34 s. ISBN 13-730-77
9. WIGAN, Mark. Vizuální myšlení: Umění ilustrace. Brno: Computer Press, a.s, 2010.
ISBN 978-80-251-2970-8
10. PIGET, Jean a INHELDEROVÁ Bärbel. Psychologie dítěte. Praha: Portál, 1996.
ISBN 80- 7178-146-0
11. KUBIČKA, Luděk. Psychologie školního dítěte a jeho výchova v rodině.
Praha: SZDN, 1959. První vydání v nákladu 10000 výtisků
12. KURIC, Jozef. Psychologie vnímání malířských výtvarných dět v ontogenezi. Brno:
Univerzita J.E. Purkyně – filozofická fakulta, 1986. ISBN 55-974-86

12 RESUMÉ

Das Thema meiner Bachelorsarbeit heisst Interaktives Buch für die Kinder und thematische Sachen. Ich habe dieses Thema allein gewählt, weil ich schon zwei akademische Jahre Kinderbücher mache. Dieses Thema interessiert mich auch, weil ich finde, dass die tschechische Produktion viele Mängel hat. Die Tschechen machen nur wenige interaktive Bücher für Kinder. Unsere Buchhandlungen bieten oft nur diese Bücher aus der USA, die kommen von Disney. Und das ist Schade.

Mein Buch heisst Guck, Kind, das Theater. Die ganze Buch ist lehmfarben. Das Buch spricht über die alleine Puppen, die suchen jemanden, wen mit ihnen spielen möchte. Alle Illustrationen sind zweiseitige und der Text ist darunter geschrieben. Das Buch endet, wenn die Puppen ein Kind finden. Aber der Leser weiss nicht, wie das Kind aussieht. Dann, nach dem Ende des Buchs, findet der Leser das Szenar für die Eltern des Kindes. Die Eltern sollten jetzt das Theater spielen. Dieses Szenar ist ein Schlusswort des Buchs. Und das sagt, dass das Kind ein neuer Besitzer des Theaters ist. Diese Information sollte die Kinder gut überraschen. Und ich hoffe, dass sie auch Spass mit dem Buch haben.

Die Schachtel mit der Puppen gibt es nach dem Szenar. In der Schachtel findet man sieben Puppen, die man in dem Buch getroffen hat. Dann gibt es dort ein Portal und die Dekorationen sind unter dem Theater.

Jetzt möchte ich etwas über die Materialien schreiben. Die Illustrationen habe ich mit der Pastelstifte gezeichnet. Die haupte Farbe ist braune. Die Illustrationen sind digital-gedruckt und die sind wie ein Leporelo gebindet. Der Umschlag ist aus papiere Kartonen gemacht und daran gibt es ein Weisszeug, das auch digital-gedruckt ist. Das Theater ist auch aus Papierkartonen gemacht, aber diese Kartonen sind gefarbt. Die Farben sind die Ölfarbe und die Schellackpolitur. Die Puppen sind dann aus dem Modelit (Modurit) gemacht. Die sind etwa zwölf Zentimeter gross. Sie sind mit den Aquarellfarben gefarbt. Sie haben auch die Kleidung. Die Kleiden sind aus dem Tellertuch hergestellt. Das gilt nicht bei dem Drache. Der muss wie eine Harmonike funtionieren, so musste ich ihn aus einem Lampion und Papiermaterial herstellen.

Es ist vielleicht einbisschen problematisch, dass das Theater einbisschen anders, als das Buch aussieht. Aber ich finde es vielleicht gut, weil das Buch im Vorleben gespielt ist und das Theater diese Zeit präsentieren sollte.

Das Theater sollte die Kinder auch etwas lernen. Zum Beispiel die sensomotorische Funtionen verbreiten, die Imagination verbessern und auch sprechen und das Bewusstsein vergrossen. Ich hoffe, dass alle Spass mit meinem Buch haben werden. Und ich hoffe auch, dass das Kind lieber das Buch lesen und mit den Puppen spielen möchte, als das TV gucken. In dieser Zeit, ist es mit Kindern sehr schwer, weil es viele kinder TV Programme gibt, und die Kinder sehr oft liebe die Filme gucken, oder spielen sie die computer Spiele. Ich denke, dass man sollte dann bessere Spielbücher machen.

13 SEZNAM PŘÍLOH

1. Ukázka z klauzurní práce v prvním semestru studia na téma Podzim, zima. Pod vedením akad. mal. Vladivoje Kotyzy.
2. Ukázka z klauzurní práce v druhém semestru studia na téma Papírové loutkové divadlo. Pod vedením Doc. akad. mal. Mikoláše Axmanna.
3. Ukázka z klauzurní práce v třetím semestru studia na téma Výlet. Pod vedením Doc. akad. mal. Mikoláše Axmanna.
4. Ukázka z klauzurní práce ve čtvrtém semestru studia na téma Autorská kniha. Pod vedením Doc. akad. mal. Josefa Mištery.
5. Ukázka ze semestrální práce v pátém semestru na téma Časopis pro děti. Pod vedením Doc. akad. mal. Josefa Mištery.
6. Ukázka kreseb z prvního návrhu tématu bakalářské práce.
7. Ukázka kreseb z druhého návrhu tématu bakalářské práce.
8. Kresebné návrhy loutek- začátek řešení definitivního tématu.
9. Pop-up řešení ilustrací. Makety.
10. Skici k bakalářské práci.
11. Maketa bakalářské práce v polovičním měřítku s chlopněmi.
12. Maketa loutky.
13. Návrhy předsádek k bakalářské práci.
14. Ukázka ilustrací bakalářské práce.
15. Ukázky loutek. Součásti bakalářské práce.
16. Fotografie divadla.
17. Fotografie knihy.

1. Ukázka z klauzurní práce v prvním semestru studia na téma Podzim, zima. Pod vedením akad. mal. Vladivoje Kotyzy.

2. Ukázka z klauzurní práce v druhém semestru studia na téma Papírové loutkové divadlo. Pod vedením Doc. akad. mal. Mikoláše Axmanna.

3. Ukázka z klauzurní práce v třetím semestru studia na téma Výlet. Pod vedením Doc. akad. mal. Mikoláše Axmanna.

4. Ukázka z klauzurní práce ve čtvrtém semestru studia na téma Autorská kniha. Pod vedením Doc. akad. mal. Josefa Mištery.

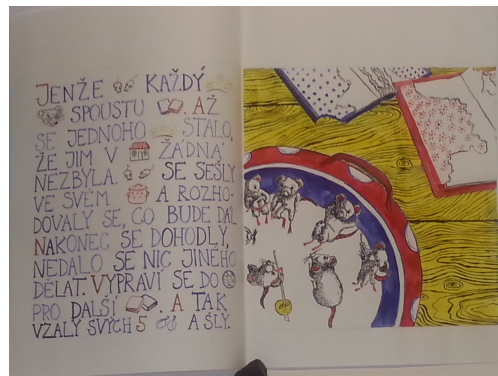
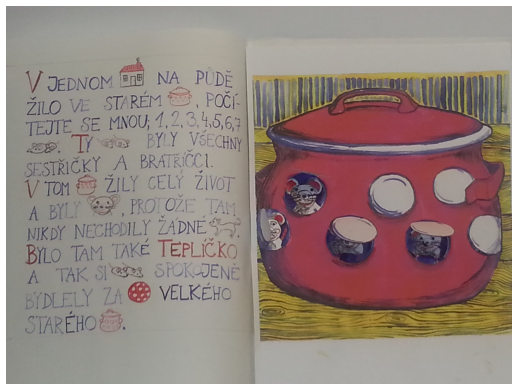
5. Ukázka ze semestrální práce v pátém semestru na téma Časopis pro děti. Pod vedením Doc.akad. mal. Josefa Mištery.

6. Ukázka kreseb z prvního návrhu tématu bakalářské práce.

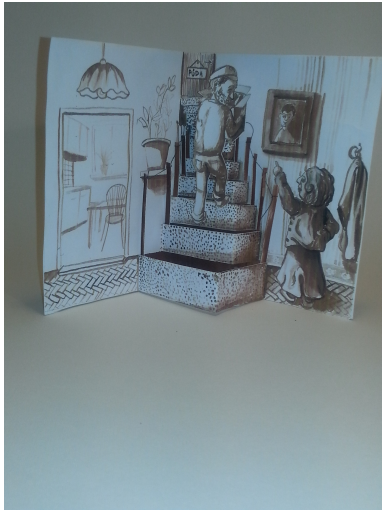
7. Ukázka kreseb z druhého návrhu tématu bakalářské práce.

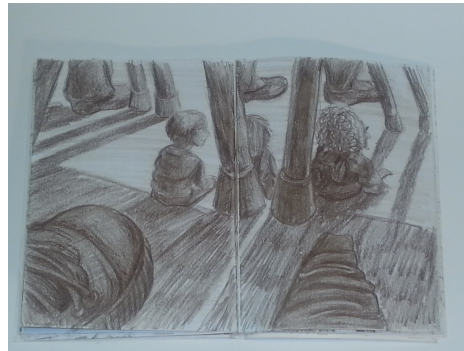
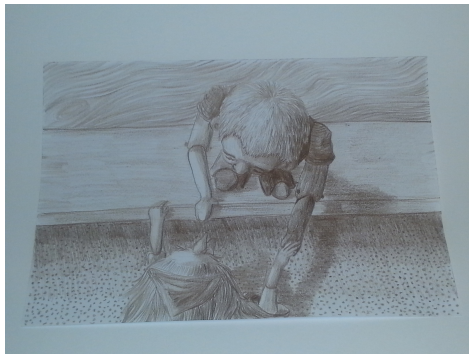
8. Kresběné návrhy loutek- začátek řešení definitivního tématu.

9. Pop-up řešení ilustrací. Makety.

10. Skici k bakalářské práci.

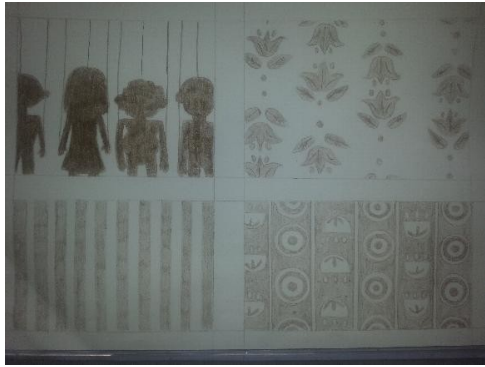
11. Maketa bakalářské práce v polovičním měřítku s chlopněmi.

12. Maketa loutky.

13. Návrhy předsádek k bakalářské práci.

14. Ukázka ilustrací bakalářské práce.

15. Ukázky loutek. Součásti bakalářské práce.

16. Fotografie divadla.

17. Fotografie knihy.

